

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵՎԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուելի մեր հրատարակութեանց առաջին շաբաթին
ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԻԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հեղինակներ	— Թուրքի Զարգարեանի	20 ֆր.
2.— Պատմական կենսագրութիւն	— Հրանդի (Մ. Կիրակոս)	20 »
3.— Տարուհի Աշխարհ	— Մշտյ Գեղամի	30 »
4.— Ամբողջական Գործը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.— Վիպականութիւն Պատմութեան Գրքեր	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մամուլի օակ է քիւ Եր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրայի հաստի
դուրս մնացած երկերը:

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հասք 200 Եր., 100 Եր. կանխիկ
Կիւնիլ.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18*) - France

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ (ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քիչիկ Միջագետքի Զինուորական
հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին
եւ մանկանց հիւանդանոցներու
արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանութեան մէջ:
Հաշիկ Ենթալ բաց, Թարմալի ընկերութեան կայանք, քիւ Գ
Բշ. եւ Ուրաթ օրեր այցատեսուց օրի

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐԻՒՆ, ՄՈՐՔԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԱՅՅԵՍԼ ՓԱՐԻՋԻ ԻՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻՆ
Կր դարմանէ զհոսական ամենակերպի մեթոտներով, բոլորու, ստա-
մոսի, ալիմենտ յետի ամէն ծեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոս
գերմանականութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ ճրագկաթս
եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանա-
սան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամագրութեամբ:
Մեքեաքի օրեր, ժամը 2—5 վկանայ ԱՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ
Ժօրձ Հասեա փողոց՝ քիւ 8

ՊԱՆԴՈՎ ԼԻԻՔՍ

Հայկական ամենաբարձրագոյն պանդոկը
«ԼԻԻՔՍ»-նէ Զանդի մէջ, ծաղկաւեհ պարտեզով,
ԽԻՍՏ ՕԴՍՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂՎԱՆՍՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՅՃԱՎԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՊԵՂ ձԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՌՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տեօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ

ԳԱՐԻԷԼ Թ. ԹԵՐԶԵԱՆ (ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլսու-Բերա

Խիստ դիւրամաշիկ պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկ-
տրական լոյսի գեղարվեստ (Installation), ինչպէս (աւել մօթեր եւ
սինամօններ):

Վաճառատուն կ'ստանան նաեւ բոլոր էլեկտրագործիներու նոր-
գութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգ-
մանը: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամպերու եւ ամէն ծեսակ
էլեկտրական պիտոյիներու:

Վճարման դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուրուեալի գրասեն կէջ Պոլս. B. P. 491

Մամուլային Ազգ. Բուժարանի Ա. եւ Երանական հաշուարկը (Յունուար, Փետրուար, Մարտ ամիսներու 1932)

Պարտի	Ար. Ոսկի	Պահանջի	Ար. Ոսկի
ՍՏՏՆԻ (պատրաստ գումար)		Նուերներ	2288 05.50
Պակտի սր Սիւրի Ե Տիւ		Մուսիի դրամ, հիւանդներէ	
Կրան Լիպանի մօտ	1332 41.50	զանգնում	21 —
Պատեօնուր. ամսականներ	435 66 —	Նպաստ	360 90 —
ՍՏՏՆԻ-ից	464 49 —		
Վաւելանիւր	48 01.50		
Նորոգութիւն	54 17.50		
Դեղորայք	58 04.50		
Ներեւելութեան ծախս	30 20 —		
Տպագրութեան եւ վարկի	31 82.50		
Կանկարաւի եւ ներմակեղեն	46 51.50		
Հին հատիւն փոխանցում բաց	165 87.50		
Նմանեցեալներու նման ծախս	2 74 —		
	2669 95.50		

Մանսթու թիւն — Մամուլային Ազգ. Բուժարանի Գանձապահ՝ Տ. Գ. ՍՐԱՊԵԱՆ

Երեք ամսուայ արշաւին, բացի դրա-
մական նուերներէ ստացուած եւ գործա-
ւած է նոյնպէս զանազան նուերներ (արնե-
ղիղին, ոչխար, դեղորայք եւ հագուստեղեն)
որոնց մասաւոր արժէքը կը ներկայացնէ.
257.60 տուրիական ոսկի:

Բժեկական դարմանումի համար ունի
վճարում եղած չի. բուժարանիս այժմու
բժիշկն է Տօքթ. Հրանդ Զաղայեան, ու
հանի մը ամբիւս ի վեր անձնուիրաբար
կ'այցելէ եւ կը դարմանէ հիւանդները:

P.S. 220
غرش
Standard
Najjar

ՄՊԱՆՏՍՏՐՈՒՆ ԿՈՒՆՏԱՆՍՏԱՆՈՒՆ
ՄՊԱՆՏՍՏՐՈՒՆ ԿՈՒՆՏԱՆՍՏԱՆՈՒՆ
ՄՊԱՆՏՍՏՐՈՒՆ ԿՈՒՆՏԱՆՍՏԱՆՈՒՆ
ՄՊԱՆՏՍՏՐՈՒՆ ԿՈՒՆՏԱՆՍՏԱՆՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (ս ի կ) Internes եւ այժմ մ'ալումը ՍՍՍՆ 1918 թիւ
ճրագական հիւանդանոցի ԱՂՔԻ, ԳԹԻ, ՆՅԿՈՎՈՐԻ, ԱԿԱՆՁԻ Ե ԳԼԵՈՒ
հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրը վերջ ժամը 8—6
Իր գիւնդին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ օրուած մուտքի
բարձրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրը առաջ ժա-
մը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՈՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐԻՒՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատուած է, ՍՍՍՈՒՐ՝ վոյոց, Տօքթ. Սօզախանի
(առանձնաբոյ) դարմանատան կից.

Հնդուկներ թեան ժամը՝
Կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
Վերջի վերջի » » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացի Տիպիկ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԿ ԴՆՐՁԱԿՈՒՂԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿՅՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտութիւն, Տիպիկ Մառի Երաման կը
վերագրուայ իր արհեստանոցը, Մեծ Արալի դիմացը Նօ. 78 ան բերդորդ
արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենակերպի նորաձեւութեանը,
կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մի-
ջոցներով, Droit-նիս մեքեալով: Իր առակներուն հետեւ Բարիկ ա-
խարհաճանօր Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԻԹԻԻՆՃԵԱՆ (Տօքթ. Խրաւագիտութեան)

ԿՍԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Հնկերկրութեան հանրաճանօթ փաստարան ՄԵՐՔ ԱՉԻԷ ԵՒ ՀԱՇԻՄԻ
Գրասենակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 Կէսօրէ վերջ 3—6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՉՍՆԷ 1—28

Տոկուն շինուած/Վայելուչ սեւի/Հնկուն եւ թնու-կան ձայն Անու յստիակիչ-մեր՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿՐ. ՉԱՏՈՐՈՒՆ
ԱՓՈԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրա-
նուրդ բոլոր մարքանե-
րու հետ կը մրցին Արու-
լո ֆօնտները, Մանուանդ
վերջին նոր մօտէնեղը,
որոնք հասած են արդէն,
անդերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ
մասշտի գիններով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. L^{td}
(of London)
ԱՓՈԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԵՐԵՒՈՐԸ !!!
Կատարել համարու գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէ՛ք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորագրէ՛ք եւ ֆօնտ՝ ամէն ձեւի, անկիւնի, օրակ եւ առանկիւններ
գիւրմառայիլի գին, վճարումի դիւրութիւնը:
Հնդ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրկովկասի, Միջագետքի եւ Կիպ-
րոսի— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

230

Որու կողմանէն հրամանատարութեան արիւնքները
մնացին վրաստանի մէջ եւ Հայերու համար հնարա-
բուծութիւն չտեղեկեցաւ ստուգելու համար ընդհանուր
նահանջին գաղտնիքները:

Այս նահանջին յետոյ Հայերու համար ստեղծուե-
ցաւ սարափելի վիճակ:

Վանը գաղթեց:

Մուշն ու Սասունը վերջնականապէս քնաջնջուեցան:
Սարափելի դարձաւ հայ գաղթականներու վրձա-
կը, օրական հարիւրներով կը մեռնէին անօթութենէ եւ
հիւանդութենէ էլժիւսանի պատերու տակ:

Տնտեսապէս եւ ֆիզիքապէս Անդրանիկի զօրածանը
եկած հասած էր իր թշուառութեան աստիճանին:
Անդրանիկ ստիպուեցաւ իր զօրքը վերակազմել:

7. ՊԻԹԼԻՍԻ ԳՐԱՌՈՒՄ

Անդրանիկ վերակազմեց իր զօրքը ազգային պիւ-
ռօյի հետ զանազան ընդհարումներ ունենալէ յետոյ
զարձեակ նետուեցաւ կողմանէն ուղղափառ:

Իր զօրքը կը բաղկանար մէկ պաթլիթիւնէ, ձիաւոր
եւ հետիոտն: Կամաւորական շարժման եւ գործունէու-
թեան վերջին փուլն է Պիթլիթի գրաւումը:

Պիթլիթը կը կոչուէր ցամաքային Տարսանիլ, ու
բովանդակ երկար կիրճ մը պէտք էր ճեղքել անցնել տի-
րանալու համար Պիթլիթին:

Անդրանիկ այս անգամ կը գտնուէր ժեներալ Ապա-
ցեւի հրամանատարութեան ներքեւ:
Ժեներալ Ապացեւը ուս. բանակի ամենէն կեղտոտ
ճանապարհներէն մին էր, որ զօրախառաբար Անդրանի-
կին վիճակուած էր տանիլ:
Պիթլիթի բարձունքներն են:

231

Ձիւնը արշններով դիզուած է, ցուրտը իր պտա-
մական բոլոր ըզրորտները կ'անցնէ այդ լեռանցքե-
րուն մէջ:

Անդրանիկի զինուորները զարձեակ մնացած էին
կիտարոյի կիտարոյից եւ կիտարոյից ստուգուած:
Բայց պէտք է կոչու շարունակել շտեմնուած կա-
տարութեամբ, որովհետեւ այլեւս ներքը հայ չէ մնա-
ցած, որպէսզի մեր կամաւորները նկատի առնեն ա-
նոնց կեանքի ապահովութիւնը:

Ամէն ինչ կորած է եւ զայրոյթը հասած է իր գա-
զաթնակէտին:

Բանի օրերէ ի վեր կ'ուրեւ կը շարունակուի, եւ ոչ
մէկ արդիւնք:

Անդրանիկ կը նշմարէ որ ժեներալ Ապացեւը ակն-
յայտնի դաւաճանութիւն կ'ընէ:
Փետրուար 14ի գիշերը Անդրանիկ կ'առաջարկէ
ժեներալ Ապացեւի, սր անպայման այդ գիշերը ընդհա-
նուր յարձակում գործեն եւ գրաւեն Պիթլիթը, եթէ ոչ
թուրքերը երկրորդ օրը պիտի ուժեղանային եւ 15 օր
եւս պիտի տենէ գրաւումը:

Ապացեւը չի համաձայնիր եւ կը պատասխանէ:
— Ես այդ յարձակումն պատասխանատուութիւնը
չեմ ստանձնել:
— Ես կ'ստանձնեմ կը պատասխանէ Անդրանիկ:
Միայն Անդրանիկ կը խնդրէ իրեն ժամը 200 կողակ
ձիաւոր:

Ապացեւը կը համաձայնի, միայն կը հեռագրէ թիֆ-
լիս կողմանէն քանակի գերազանց հրամանատարու-
թեան, որ Անդրանիկ իր անձնական պատասխանա-
տուութեան տակ պիտի յարձակի Պիթլիթի վրայ մի-
այն 200 կողակներու միացած:
Ապացեւի նպատակն այն էր, որ Անդրանիկ յար-

ՕԳԷ ԴՈՒՆ ԲԵՃԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՍԻ ՊԵՏԻ ՕԳԷՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ (L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական եւ երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամազուրի՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանք-ի բարձրագոյն վարկական խորհուրդի
կարգը որոշուածով:

Կեդրոնակ.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթիլի օճիկ, Պոլսի, Պիթլիթի

ԵԼԵԻՄՏՈՎԱՆ ՃԻԻԿ Աւանդի պարսկապարտիւնի

ՕԺԻՏ

Արախտարեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մաս-
նակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500
միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն բողոքարկութիւն ուղղիլ 13, P. 821, Beyrouth

ԿԱԼՈՒԹԱԿԱՆ ՃԻԻԿ ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՍ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնը՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայ-
մանաժամէն առաջ ուղղորդ կրնա՝ վճարել: